

2023-11-14

Mokytojų ir mokyklų vadovų atlyginimai ir priedai / priemokos Europos valstybėse 2021–2022 m.

Mokytojų ir mokyklų vadovų žinios, įgūdžiai ir nusiteikimas darbui įvardijami kaip esminiai veiksniai, užtikrinant tvarų ir įtraukųjį ugdymą ir jo kokybiškus rezultatus. Pedagogo daugialypis vaidmuo apima žinių perteikimą, kompetencijų ugdymą, skatinimą mokytis, gebėjimą dėstyti mokiniams iš įvairios socialinės, ekonominės ir kultūrinės aplinkos, taip pat tinkamų mokymosi sąlygų sudarymą mokiniams, turintiems specialiųjų poreikių. Be to, skaitmenizacijos ir technologinių pokyčių kontekste, mokytojams ir mokyklų vadovams būtinas tęstinis mokymasis ir investavimas į savo įgūdžius, metodus. Europos Sąjungos (toliau – ES) Tarybos 2020 metais paskelbtose išvadose dėl Europos mokytojų ir dėstytojų ateities pabrėžiama, kad „pakankamos, veiksmingos ir tvarios investicijos į mokytojus ir dėstytojus yra investicijos į švietimo ir mokymo kokybę. Tai apima įvairius aspektus, pavyzdžiui, investicijas į mokytojų ir dėstytojų švietimo ir mokymo galimybes, deramą infrastruktūrą ir mokymosi erdves, priemones ir išteklius, taip pat darbo užmokestį“. Sudėtingų ir įvairialypių kompetencijų įgijusių mokytojų poreikis sudaro iššūkį nacionalinėms švietimo sistemoms, siekiant pritraukti geriausius absolventus ir išlaikyti juos švietimo profesiniame darbe. Darbo užmokesčio vaidmuo yra reikšmingas, didinant darbo patrauklumą, kartu su tokiais veiksniais kaip darbo sąlygos, karjeros ir profesinio tobulėjimo galimybės, intelektinė ir socialinė motyvacija. Pažymima, kad darbo užmokesčio ir karjeros galimybes švietimo srityje įtakančios nuostatos turėtų būti visapusių ir tvarių strategijų sudėtinė dalimi, kad pedagogo profesija taptų patrauklesnė tiek esamiems švietimo sistemos darbuotojams, tiek potencialiems kandidatams.

Šiame darbe supažindinama su Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (European Education and Culture Executive Agency, toliau – EACEA) parengtu ir Europos švietimo informacijos tinkle Eurydice 2023 m. spalio mėnesį paskelbtu lyginamuoju pranešimu, pateikiančiu duomenis apie mokytojų ir mokyklų vadovų atlyginimus, priedus ir priemokas Europos valstybėse 2021–2022 m. laikotarpiu.

EACEA lyginamajame pranešime „Mokytojų ir mokyklų vadovų atlyginimai, priedai ir priemokos Europos valstybėse 2021–2022 m.“¹ pateikiami ir palyginami viešojo sektoriaus priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo lygmenų mokytojų ir mokyklų vadovų atlyginimų (viso etato, atitinkant reikalavimus dėl kvalifikacijos) duomenys. Paminėti ugdymo lygmenys žymimi Tarptautinės standartizuotos švietimo klasifikacijos ISCED kodais, o būtent:

- ISCED 02 kodas reiškia priešmokyklinio ugdymo programų grupę;
- ISCED 1 kodas reiškia pradinio ugdymo programų lygmenį;
- ISCED 24 kodas reiškia pagrindinio ugdymo programų grupę;
- ISCED 34 kodas reiškia vidurinio ugdymo programų grupę.

¹ European Commission/EACEA/Eurydice: *Teachers' and school heads' salaries and allowances in Europe 2021/2022*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2023:

<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/publications/teachers-and-school-heads-salaries-and-allowances-europe-20212022>

Apibendrinamosios tezės

EACEA lyginamajame pranešime „Mokytojų ir mokyklų vadovų atlyginimai, priedai ir priemokos Europos valstybėse 2021–2022 m.“ konstatuota, kad:

- pradedančiųjų profesinę veiklą mokytojų atlyginimai, nustatyti teisės aktais, ženkliai skiriasi Europos valstybėse ir gali būti 11 000 PPS² ar siekti 59 000 PPS (bruto) per metus;
- priešmokyklinio ugdymo lygmenyje dirbantys mokytojai įprastai uždirba mažiau, o vidurinio ugdymo lygmens mokytojai – daugiau. Daugumoje valstybių atlyginimų skirtumai tarp ugdymo lygmenų yra siejami su skirtingais minimalios kvalifikacijos reikalavimais. 10-yje valstybių visiems pradedantiesiems mokytojams mokama teisės aktais nustatyta vienodo dydžio alga, nepriklausomai nuo ugdymo lygmens;
- teisės aktais nustatyto atlyginimo didėjimo tendencijos visos darbinės veiklos eigoje skiriasi. Priklausomai nuo valstybės, pradinio atlyginimo dydis mokytojo karjeros eigoje gali išaugti 14 procentų (Albanijoje) ar 143 procentus (Kipre). Vidutinis darbo metų skaičius, būtinas pasiekti aukščiausią atlyginimo dydžio ribą, yra nevienodas ir, pavyzdžiui, gali siekti 12 metų Danijoje ir Nyderlanduose ar 42 metus Vengrijoje. Teisės aktais nustatyti mokytojų pradiniai atlyginimai gali išaugti daugiau kaip 60 procentų per pirmuosius 15 darbo metų ir vėliau dar didėti Airijoje, Kipre, Lenkijoje ir Nyderlanduose;
- laikotarpiu tarp 2014–2015 m. ir 2021–2022 m., 9-iose valstybėse pradiniai metiniai mokytojų atlyginimai (pakoregavus pagal infliaciją (*adjusted for inflation*) sumažėjo visuose ugdymo lygmenyse (Belgijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje, Kipre, Norvegijoje, Portugalijoje, Suomijoje, Turkijoje). Tokia pat tendencija užfiksuota kai kuriuose ugdymo lygmenyse dar trijose šalyse. Priešingai, didžiausias augimas – daugiau kaip 30 procentų – per pastaruosius šešerius metus pastebimas Bulgarijoje, Latvijoje, Lietuvoje ir Serbijoje;
- mokytojų vidutinis faktinis atlyginimas koreliuoja su šalies BVP vienam gyventojui (didesnis BVP vienam gyventojui – didesnis vidutinis metinis darbo užmokestis). Toks atlyginimo dydis visuose ar dalyje ugdymo lygmenų viršija BVP vienam gyventojui rodiklį 13-oje švietimo sistemų. Visgi, vidutinis faktinis atlyginimas visuose ugdymo lygmenyse nesiekia BVP vienam gyventojui rodiklio 10-yje šalių (Airijoje, Estijoje, Graikijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Norvegijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Švedijoje ir Vengrijoje). Tokia pat padėtis kai kuriuose ugdymo lygmenyse dar 7-iose kitose valstybėse;
- teisės aktais nustatytas mokyklų vadovų minimalus atlyginimo dydis yra mažesnis nei mokytojų, turinčių 15 metų pedagoginio darbo stažą, atlyginimas Belgijos prancūzų kalbinėje bendruomenėje ir Albanijoje. Tokia pat padėtis kai kuriuose ugdymo lygmenyse ar mažų mokyklų vadovų atveju yra dar keliose kitose valstybėse.

Mokytojų atlyginimai

Pradedančiųjų mokytojų atlyginimų skirtumai yra žymūs tarp Europos valstybių. 8 ES valstybėse narėse (Bulgarijoje, Estijoje, Graikijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Rumunijoje, Slovakijoje ir Vengrijoje) pradedančiųjų mokytojų darbo užmokestis visuose ugdymo lygmenyse nesiekia 20 000 PPS per metus. Didžiausi atlyginimai šioje mokytojų grupėje, didesni kaip 34 000 PPS per metus, visuose ugdymo lygmenyse yra Austrijoje, Liuksemburge, Nyderlanduose, Šveicarijoje, Turkijoje, Vokietijoje. Išskirtinumu pasižymi Vokietija, kurioje pradedantieji mokytojai uždirba daugiau kaip 50 000 visuose ugdymo lygmenyse.

² Perkamosios galios standartas (angl. *purchasing power standard, PPS*) yra dirbtinis valiutos vienetas, pašalinantis esamus kainų skirtumus tarp valstybių ir taikomas šalių ekonominiams rodikliams palyginti. Ekonominiai rodikliai, išreikšti PPS, apskaičiuojami dalijant vertinamą rodiklį nacionaline valiuta iš atitinkamo perkamosios galios pariteto: <https://zodynas.vz.lt/Perkamosios-galios-standartas>

8 valstybėse (Albanijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Lichtenšteine, Suomijoje, Šiaurės Makedonijoje, Švedijoje, Šveicarijoje, Vokietijoje) pradinis atlyginimas didėja sulig ugdymo lygmenimis. 6 šalyse (Čekijoje, Ispanijoje, Italijoje, Liuksemburge, Prancūzijoje ir Turkijoje) pradiniai atlyginimai yra didesni pagrindinio ir vidurinio ugdymo lygmenyse, palyginti su priešmokykliniu ir pradiniu ugdymu. 4 valstybėse (Maltoje, Norvegijoje, Serbijoje, Slovakijoje) priešmokyklinio ugdymo lygmenyje mokytojų pradiniai atlyginimai mažesni, o aukštesniuose trijuose ugdymo lygmenyse atlyginimai vienodi. Pažymima, kad algų skirtumai tarp ugdymo lygmenų dažnai susiję su minimalių kvalifikacijos reikalavimų skirtumais.

10 valstybių (Bulgarijoje, Graikijoje, Juodkalnijoje, Kipre, Lenkijoje, Lietuvoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje ir Vengrijoje) teisės aktais nustatyti pradiniai atlyginimai yra vienodi visuose ugdymo lygmenyse. Tokia pat situacija yra dar 3 šalyse (Airijoje, Austrijoje ir Kroatijoje) aukštesniuose kaip priešmokyklinis ugdymas lygmenyse (priešmokyklinio ugdymo atitinkamų duomenų nėra žinoma).

Atlyginimo didėjimo mokytojo karjeros eigoje tendencijos taip pat įvairios tarp valstybių. Pranešime pažymima, kad nors pradinio atlyginimo dydis yra svarbus veiksnys pritraukiant naujus mokytojus, tačiau turi reikšmės ir kiti dalykai. Ženklaus atlyginimo didėjimas visos karjeros eigoje gali pasitarnauti mokytojų išlaikymui profesijoje, o nedidelis algos didėjimas, kurio reikia siekti ilgu darbo laikotarpiu, gali tapti atstumiančiu faktoriumi. Tuo atveju, kai darbo užmokesčio augimas yra spartus, maža pradinė alga nebūtinai atrodys ekonomine kliūtimi renkantis mokytojo darbą.

Vertinant mokytojų (ne pradedančiųjų) vidutinį faktinį atlyginimą pažymima, kad visumoje šis dydis koreliuoja su šalies BVP vienam gyventojui rodikliu. Kuo pastarasis didesnis, tuo aukštesnis mokytojo darbo užmokesčio dydis.

1 lentelė. Visu etatu dirbančių, pradedančiųjų kvalifikuotų mokytojų metinis, teisės aktais nustatytas pradinis atlyginimas (bruto, perkamosios galios standarto vienetais PPS) 2021–2022 m.

Valstybė	ISCED 02	ISCED 1	ISCED 24	ISCED 34
Išreikšta perkamosios galios standarto vienetais, PPS				
ES valstybės narės				
Airija	–	26 080	26 080	26 080
Austrija	–	34 240	34 240	34 240
Belgijos flamandų kalbinė bendruomenė	30 872	30 872	30 872	38 518
Belgijos prancūzų kalbinė bendruomenė	29 065	29 065	29 065	36 132
Belgijos vokiečių kalbinė bendruomenė	32 053	32 053	32 053	40 164
Bulgarija	16 770	16 770	16 770	16 770
Čekija	19 791	21 093	21 158	21 158
Danija	33 887	38 846	39 017	36 720
Estija	–	19 804	19 804	19 804
Graikija	15 575	15 575	15 575	15 575
Ispanija	32 279	32 279	36 079	36 079
Italija	23 916	23 916	25 704	25 704
Kipras	25 832	25 832	25 832	25 832

Kroatija	–	23 455	23 455	23 455
Latvija	13 719	13 058	13 058	13 058
Lenkija	14 893	14 893	14 893	14 893
Lietuva	25 584	25 584	25 584	25 584
Liuksemburgas	46 732	46 732	52 963	52 963
Malta	24 390	29 808	29 808	29 808
Nyderlandai	34 398	34 398	34 297	34 297
Portugalija	25 693	25 693	25 693	25 693
Prancūzija	26 259	26 259	28 618	28 618
Rumunija	19 060	19 060	19 060	19 060
Slovakija	10 877	13 475	13 475	13 475
Slovėnija	22 819	22 819	22 819	22 819
Suomija	23 430	26 832	28 823	30 263
Švedija	28 886	29 313	29 954	30 766
Vengrija	12 852	12 852	12 852	12 852
Vokietija	–	51 180	56 621	58 974
Europos valstybės, nepriklausančios ES				
Norvegija	26 758	29 323	29 323	29 323
Šveicarija	39 056	42 133	46 722	52 823
Turkija	38 876	38 876	39 286	39 286
Valstybė	ISCED 02	ISCED 1	ISCED 24	ISCED 34

Šaltinis: Europos švietimo informacijos tinklo *Eurydice* duomenys

**2 lentelė. Mokytojų atlyginimų didėjimo, priklausomai nuo darbo stažo, principai
2021–2022 m.**

<p>Mažiausiai 60 procentų augimas visos karjeros eigoje ir bent 40 procentų dydžio augimas per pirmuosius 15 darbo metų</p> <p>(Airijoje, Austrijoje, Belgijos flamandų ir prancūzų kalbinėse bendruomenėse, Kipre, Lenkijoje, Nyderlanduose, Slovėnijoje)</p>	<p>Mažiausiai 60 procentų augimas visos karjeros eigoje, tačiau mažiau kaip 40 procentų dydžio augimas per pirmuosius 15 darbo metų</p> <p>(Belgijos vokiečių kalbinėje bendruomenėje, Graikijoje, Liuksemburge, Portugalijoje, Prancūzijoje, Rumunijoje, Vengrijoje)</p>
<p>Nuosaikus, mažesnis kaip 60 procentų augimas visos karjeros eigoje, tačiau maksimalią ribą pasiekiantis per 25 metų laikotarpį</p> <p>(Albanijoje, Danijoje, Lietuvoje, Maltoje, Norvegijoje, Suomijoje, Šveicarijoje)</p>	<p>Nuosaikus, mažesnis kaip 60 procentų augimas visos karjeros eigoje ir maksimali riba pasiekama per ilgesnį kaip 25 metų laikotarpį</p> <p>(Čekijoje, Ispanijoje, Italijoje, Juodkalnijoje, Kroatijoje, Serbijoje, Slovakijoje, Šiaurės Makedonijoje)</p>

Šaltinis: Europos švietimo informacijos tinklo *Eurydice* duomenys

3 lentelė. 25–64 metų amžiaus mokytojų vidutinis metinis faktinis* atlyginimas (bruto, EUR) viešojo sektoriaus mokyklose 2021–2022 m.

Valstybė	ISCED 02	ISCED 1	ISCED 24	ISCED 34	BVP vienam gyventojui
ES valstybės narės					
Airija	–	61 211	63 278	63 278	98 260
Austrija	–	54 931	60 686	64 783	49 440
Belgijos flamandų kalbinė bendruomenė	50 912	50 192	50 115	60 033	46 990
Belgijos prancūzų kalbinė bendruomenė	48 175	46 705	45 729	57 480	46 990
Belgijos vokiečių kalbinė bendruomenė	47 169	47 679	49 231	55 115	46 990
Bulgarija	–	–	–	–	12 400
Čekija	17 469	22 016	21 884	23 030	22 270
Danija	54 498	66 288	66 673	78 164	63 680
Estija	15 953	20 590	20 590	20 590	27 170
Graikija	17 593	–	18 765	–	19 670
Ispanija	–	–	–	–	27 870
Italija	29 151	29 151	30 982	33 036	32 390
Kipras	47 964	47 964	47 964	47 964	29 590
Kroatija	–	–	–	–	17 130
Latvija	14 051	17 672	17 639	18 837	20 710
Lenkija	13 599	16 531	16 725	16 851	17 370
Lietuva	23 690	–	–	–	23 580
Liuksemburgas	–	–	–	–	119 230
Malta	27 702	34 466	32 747	32 747	31 790
Nyderlandai	60 360	60 360	67 638	67 638	53 170
Portugalija	34 037	31 218	30 515	32 815	23 290
Prancūzija	38 202	37 111	41 442	45 887	33 980
Rumunija	12 468	12 823	12 987	13 279	15 010
Slovakija	14 307	18 301	18 301	19 158	19 930
Slovėnija	24 844	30 804	31 248	31 707	24 770
Suomija	35 539	47 031	52 076	58 619	45 220
Švedija	40 593	46 113	47 922	48 734	51 680
Vengrija	11 262	11 687	–	12 785	17 580
Vokietija	–	64 802	71 184	75 003	46 180
Šiaurės Europos valstybės, nepriklausančios ES					
Islandija	60 018	60 307	60 307	77 411	69 650
Norvegija	53 783	59 276	59 276	64 653	101 020
Valstybė	ISCED 02	ISCED 1	ISCED 24	ISCED 34	BVP vienam gyventojui

* Faktinis atlyginimas (*actual salary*) pateikiamas kaip metinio atlyginimo (bruto) svertinis vidurkis, įskaitant teisės aktais nustatytą atlyginimą ir papildomas išmokas (*additional payments*). Rodiklis neapima darbdavio socialinio draudimo ir pensinių įmokų, tačiau apima darbuotojo

mokamas įmokas. Mokytojo darbo užmokesčio papildomos išmokos reiškia priedus, priemokas, skiriamas už įgytą kvalifikaciją, darbo patirtį.

Šaltinis: Europos švietimo informacijos tinklo *Eurydice* duomenys

Mokyklų vadovų atlyginimai

Europos valstybių viešojo sektoriaus mokyklų (ISCED 02, 1, 24 ir 34 lygmenų) vadovų pareigoms eiti taikomi šie reikalavimai:

- 1) daugumoje Europos valstybių taikomas profesinės darbo patirties švietimo sistemoje reikalavimas:
 - a) 2 metų – Lietuvoje, Prancūzijoje (ISCED 02 ir 1 lygmenyse), Turkijoje;
 - b) 3 metų – Belgijos prancūzų kalbinėje bendruomenėje, Čekijoje (ISCED 02 lygmenyje), Lichtenšteine, Norvegijoje (ISCED 1 lygmenyje);
 - c) 4 metų – Čekijoje (ISCED 1 ir 24 lygmenyje), Norvegijoje (ISCED 24 ir 34 lygmenyse), Prancūzijoje (ISCED 24 ir 34 lygmenyse), Vengrijoje;
 - d) 5 metų – Airijoje, Austrijoje (ISCED 1 lygmenyje), Belgijos vokiečių kalbinėje bendruomenėje, Bulgarijoje, Čekijoje (ISCED 34 lygmenyje), Ispanijoje, Italijoje, Kroatijoje (ISCED 02 lygmenyje), Lenkijoje, Liuksemburge, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Slovėnijoje, Šiaurės Makedonijoje;
 - e) 6 metų – Austrijoje (ISCED 24 ir 34 lygmenyse);
 - f) 8 metų – Graikijoje, Kroatijoje (ISCED 1, 24 ir 34 lygmenyse), Serbijoje (ISCED 1, 24 ir 34 lygmenyse);
 - g) 10 metų – Serbijoje (ISCED 02 lygmenyje);
 - h) 14 metų – Maltoje.
- 2) dalyje šalių būtina užbaigti mokymus vadovavimo mokyklai tema / išlaikyti egzaminą (Belgijos prancūzų kalbinėje bendruomenėje, Čekijoje, Islandijoje, Ispanijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Lichtenšteine, Prancūzijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Slovėnijoje, Šiaurės Makedonijoje, Švedijoje, Vengrijoje);
- 3) keliose valstybėse (Belgijos flamandų kalbinėje bendruomenėje, Danijoje, Estijoje, Kipre ir Nyderlanduose) aukščiau paminėtų reikalavimų nėra.

4 lentelė. Teisės aktais nustatyti minimalūs mokyklų vadovų metiniai atlyginimai (bruto, perkamosios galios standarto vienetais PPS), palyginti su minimalios kvalifikacijos mokytojų, turinčių 15 metų pedagoginio darbo stažą, atlyginimais 2021–2022 m., priešmokyklinio ugdymo programų grupėje (ISCED 02)

Valstybė	ISCED 02		
	Mažiausių mokyklų vadovų ar valstybėje esant vieningam mokyklų vadovų atlyginimo dydžiui	Didžiųjų mokyklų vadovų	Mokytojų, turinčių 15 metų pedagoginio darbo stažą
	Išreikšta perkamosios galios standarto vienetais, PPS		
Airija	–	–	–
Austrija	–	–	–
Belgijos flamandų kalbinė bendruomenė	45 712	45 712	43 588
Belgijos prancūzų kalbinė bendruomenė	33 105	37 219	40 875

Belgijos vokiečių kalbinė bendruomenė	50 789	50 789	43 317
Bulgarija	20 432	20 432	17 967
Čekija	20 507	20 507	21 028
Danija	–	–	38 043
Estija	–	–	–
Graikija	20 453	23 648	20 624
Ispanija	37 369	43 616	37 388
Italija	–	–	28 704
Kipras	52 697	52 697	47 848
Kroatija	–	–	–
Latvija	17 463	37 868	–
Lenkija	25 460	25 460	24 348
Lietuva	40 154	47 326	29 395
Liuksemburgas	–	–	68 228
Malta	41 086	42 765	30 374
Nyderlandai	34 175	54 253	55 890
Portugalija	31 500	39 020	33 156
Prancūzija	34 439	34 439	30 867
Rumunija	29 757	29 757	24 515
Slovakija	14 890	14 890	12 704
Slovėnija	40 093	40 093	33 909
Suomija	26 618	26 618	25 791
Švedija	–	–	30 766
Vengrija	17 154	17 154	15 546
Vokietija	–	–	–

Šaltinis: Europos švietimo informacijos tinklo *Eurydice* duomenys

5 lentelė. Teisės aktais nustatyti minimalūs mokyklų vadovų metiniai atlyginimai (bruto, perkamosios galios standarto vienetais PPS), palyginti su minimalios kvalifikacijos mokytojų, turinčių 15 metų pedagoginio darbo stažą, atlyginimais 2021–2022 m., pradinio ugdymo programų lygmenyje (ISCED 1)

Valstybė	ISCED 1		
	Mažiausių mokyklų vadovų ar valstybėje esant vieningam mokyklų vadovų atlyginimo dydžiui	Didžiųjų mokyklų vadovų	Mokytojų, turinčių 15 metų pedagoginio darbo stažą
	Išreikšta perkamosios galios standarto vienetais, PPS		
Airija	32 840	52 591	41 991
Austrija	37 403	44 479	48 447
Belgijos flamandų kalbinė bendruomenė	45 712	45 712	43 588
Belgijos prancūzų kalbinė bendruomenė	33 105	37 219	40 875
Belgijos vokiečių kalbinė bendruomenė	50 789	52 718	43 317

Bulgarija	22 364	22 364	17 967
Čekija	21 353	21 353	23 436
Danija	48 828	48 828	44 749
Estija	–	–	–
Graikija	20 453	23 648	20 624
Ispanija	37 369	43 616	37 388
Italija	70 509	70 509	28 704
Kipras	52 697	52 697	47 848
Kroatija	32 333	38 030	25 088
Latvija	17 463	37 868	–
Lenkija	27 053	27 053	24 348
Lietuva	40 154	47 326	29 395
Liuksemburgas	–	–	68 228
Malta	41 086	42 765	35 492
Nyderlandai	34 175	54 253	55 890
Portugalija	31 500	39 020	33 156
Prancūzija	34 439	34 439	30 867
Rumunija	31 513	31 513	24 515
Slovakija	18 993	18 993	15 516
Slovėnija	40 093	40 093	35 167
Suomija	37 178	41 625	32 916
Švedija	46 918	46 918	33 800
Vengrija	17 154	17 154	15 546
Vokietija	–	–	62 286

Šaltinis: Europos švietimo informacijos tinklo *Eurydice* duomenys

6 lentelė. Teisės aktais nustatyti minimalūs mokyklų vadovų metiniai atlyginimai (bruto, perkamosios galios standarto vienetais PPS), palyginti su minimalios kvalifikacijos mokytojų, turinčių 15 metų pedagoginio darbo stažą, atlyginimais 2021–2022 m., pagrindinio ugdymo programų grupėje (ISCED 24)

Valstybė	ISCED 24		
	Mažiausių mokyklų vadovų ar valstybėje esant vieningam mokyklų vadovų atlyginimo dydžiui	Didžiųjų mokyklų vadovų	Mokytojų, turinčių 15 metų pedagoginio darbo stažą
Išreikšta perkamosios galios standarto vienetais, PPS			
Airija	42 356	66 429	41 991
Austrija	37 403	44 479	48 447
Belgijos flamandų kalbinė bendruomenė	41 449	45 712	43 588
Belgijos prancūzų kalbinė bendruomenė	37 219	–	40 875
Belgijos vokiečių kalbinė bendruomenė	50 789	52 718	43 317
Bulgarija	25 552	25 552	17 967
Čekija	21 353	21 353	23 501
Danija	48 828	48 828	45 109

Estija	–	–	–
Graikija	22 863	23 650	20 624
Ispanija	45 025	49 269	41 756
Italija	70 509	70 509	31 209
Kipras	62 398	62 398	47 848
Kroatija	32 333	38 030	25 088
Latvija	17 463	37 868	–
Lenkija	27 053	27 053	24 348
Lietuva	40 154	47 326	29 395
Liuksemburgas	73 213	73 213	73 057
Malta	41 086	42 765	35 492
Nyderlandai	34 822	69 927	59 810
Portugalija	31 500	39 020	33 156
Prancūzija	43 877	43 877	33 225
Rumunija	31 513	31 513	24 515
Slovakija	18 993	18 993	15 516
Slovėnija	40 093	40 093	35 167
Suomija	38 404	47 106	35 358
Švedija	46 918	46 918	34 355
Vengrija	17 154	17 154	17 273
Vokietija	–	–	67 654

Šaltinis: Europos švietimo informacijos tinklo *Eurydice* duomenys

7 lentelė. Teisės aktais nustatyti minimalūs mokyklų vadovų metiniai atlyginimai (bruto, perkamosios galios standarto vienetais PPS), palyginti su minimalios kvalifikacijos mokytojų, turinčių 15 metų pedagoginio darbo stažą, atlyginimais 2021–2022 m., vidurinio ugdymo programų grupėje (ISCED 34)

Valstybė	ISCED 34		
	Mažiausių mokyklų vadovų ar valstybėje esant vieningam mokyklų vadovų atlyginimo dydžiui	Didžiųjų mokyklų vadovų	Mokytojų, turinčių 15 metų pedagoginio darbo stažą
	Išreikšta perkamosios galios standarto vienetais, PPS		
Airija	42 356	66 429	41 991
Austrija	49 236	56 467	48 447
Belgijos flamandų kalbinė bendruomenė	53 358	53 358	55 988
Belgijos prancūzų kalbinė bendruomenė	47 287	–	52 475
Belgijos vokiečių kalbinė bendruomenė	81 082	97 671	56 081
Bulgarija	21 688	21 688	17 967
Čekija	21 223	21 223	23 501
Danija	–	–	47 721
Estija	–	–	–
Graikija	23 648	24 432	20 624
Ispanija	45 025	49 269	41 756

Italija	70 509	70 509	32 077
Kipras	62 398	62 398	47 848
Kroatija	32 333	38 030	25 088
Latvija	17 463	37 868	–
Lenkija	31 620	31 620	24 348
Lietuva	40 154	47 326	29 395
Liuksemburgas	73 213	73 213	73 057
Malta	41 086	42 765	35 492
Nyderlandai	34 822	69 927	59 810
Portugalija	31 500	39 020	33 156
Prancūzija	43 877	43 877	33 225
Rumunija	35 089	35 089	24 515
Slovakija	18 993	18 993	15 516
Slovėnija	38 645	38 645	35 167
Suomija	43 933	43 933	38 152
Švedija	49 097	49 097	34 953
Vengrija	19 060	19 060	17 273
Vokietija	–	–	70 312

Šaltinis: Europos švietimo informacijos tinklo *Eurydice* duomenys

Darbo užmokestį papildantys priedai, priemokos

EACEA lyginamajame pranešime priedai ir priemokos apibūdinamos kaip įvairių formų reguliarios ar atskirais atvejais skiriamos išmokos, papildančios teisės aktais nustatytą pagrindinę darbo užmokesčio dalį. Išskiriamos 3 pagrindinės priedų, priemokų kategorijos:

- 1) priemokos už papildomą darbą ar papildomų pareigų ar užduočių vykdymą, pavyzdžiui, viršvalandžius, padidintą darbo krūvį, klasės auklėtojo veiklą, darbą su studentais praktikantais, popamokinių mokinių konsultavimą, užklasinę veiklą;
- 2) priedai už įgytą kvalifikaciją, gerus darbo rezultatus, pavyzdžiui, aukštesnio nei minimalus būtinas pareigoms eiti mokslinio laipsnio įgijimas, tęstinis formalus ir neformalus profesinis tobulėjimas, labai geras darbo, įskaitant mokinių pasiekimus, įvertinimas;
- 3) priemokos už darbo sąlygas, skatinančios dirbti nutolusiose kaimiškose vietovėse ar, pavyzdžiui, urbanistiniuose centruose, pasižyminčiuose didesnėmis už vidutines pragyvenimo išlaidomis, taip pat už specialiųjų poreikių turinčių mokinių integruotą mokymą.

Konkretūs atskirų valstybių duomenys, įskaitant priedus ir priemokas, pateikiami kartu su EACEA lyginamuoju pranešimu skelbiamose nacionalinėse suvestinėse (*country sheets*)³. Toliau šioje darbo dalyje pateikiant keletą pavyzdžių, apžvelgiama taip pat ir Lietuvos padėtis.

Lietuva

Lietuvos suvestinėje informuojama, kad mokytojui teisės aktais nustatytas bazinis atlyginimas (*basic statutory salary*) didinamas 1–15 procentų už mokyklos vadovybės užduočių sprendimą, viršvalandžius ir padidintą darbo krūvį, mokinių konsultavimą, užklasinę veiklą, specialias užduotis, auklėjamąją klasę, mentorystę. Pažymėta, kad mokyklos vadovas gali skirti mokytojui iki 20 procentų bazinio atlyginimo dydžio priemokas už kitas užduotis ir atsakomybę, tačiau tuo atveju, kai yra daugiau nei viena papildoma išmoka, bendra jų suma negali viršyti 25 procentų bazinio atlyginimo dydžio. Už specialiųjų ugdymo poreikių turinčių mokinių mokymą bazinė, teisės aktais nustatyta alga

³ *Eurydice – Country Sheets*, 2023:

<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/publications/teachers-and-school-heads-salaries-and-allowances-europe-20212022>

didinama 1–20 procentų. Teisės aktais nustatytas mokytojo bazinis atlyginimas gali didėti 1–15 procentų už mokymą tarptautinio bakalaureato klasėse, mokant daugiakalbėje aplinkoje ir mokymą tautinės mažumos kalba, taip pat vaikų mokymą namų aplinkoje dėl sergamumo.

Mokyklos vadovams už viršvalandžius bazinis atlyginimo dydis gali didėti iki 20 procentų (tai nereguliacija priemonė). Priedai iki 20 procentų bazinio atlyginimo dydžio gali būti skiriami ir kitais atvejais, nustatytais vietos savivaldybės lygiu. Jei skiriama daugiau kaip viena papildoma išmoka, bendra jų suma negali viršyti 25 procentus bazinės algos dydžio. Mokyklose, kur mokomi specialiųjų ugdymo poreikių turintys mokiniai, mokyklų vadovams bazinis atlyginimas gali didėti 5–20 procentų už vadovavimą tokiais mokyklai. Mokyklos vadovo alga didėja 5–10 procentų, kai mokykloje yra 10 ir daugiau mokinių su specialiaisiais ugdymo poreikiais; 10 ir daugiau užsieniečių ar Lietuvos piliečių, nemokančių valstybinės kalbos.

Austrija

Austrijoje mokytojui, be mokymo veiklos dar papildomai vykdančiam mokyklos vadybos užduotis, priklausomai nuo mokyklos dydžio, skiriama 480–863 EUR / mėn. (už administravimo paramą vadovui), o už mokytojų koordinavimą – 180 EUR / mėn. Už etato darbo krūvį viršijančią mokymo veiklą (viršvalandžius) priklauso 1,3 procento nuo mėnesio atlyginimo dydis už mokymo valandą. Už mokinių konsultavimą (*counselling*) ir darbą su studentais praktikantais skiriama 180 EUR / mėn. Klasės auklėjimo funkcija pagal naują tvarką papildomai neapmokama, o įeina į pareigas (iki tol buvo skiriama 99–219 EUR / mėn., priklausomai nuo ugdymo lygmens ir mokyklos rūšies ir mokama 10 mėnesių per metus). Už mentorystę – 108–180 EUR / mėn., priklausomai nuo pradedančiųjų mokytojų skaičiaus. Mokytojams, įdarbintiems nuo 2019/20 m., numatyta 15–37 EUR, priklausomai nuo ugdymo lygmens ir mokomojo dalyko, siekianti priemonė už intensyvesnio darbo reikalaujantį mokymą (daugiau laiko pasirėngimui, tikrinimui, pavyzdžiui, mokant užsienio kalbų, matematikos). Už specialiųjų poreikių mokinių integruotą mokymą – iki 180 EUR / mėn.

Estija

Estijoje piniginių kompensacijų mokytojams už kitų užduočių vykdymą nereguliuojamos teisės aktais, o remiasi bendra praktika. Neįvardijant konkrečių sumų, nurodoma, kad mokytojams skiriamas papildomas procentinis dydis nuo atlyginimo už mokyklos vadybos užduotis, auklėjamąją klasę ir mentorystę, priemonė už viršvalandžius ar didesnę darbo krūvį, popamokinę veiklą (už mokinių konsultavimą papildomai neapmokama), taip pat premijuojama už labai gerus darbo rezultatus. Mokykloms skiriamos papildomos lėšos specialiųjų poreikių mokinių mokymui, tačiau dėl tų lėšų paskirstymo sprendžia mokyklos vadovas.

Italija

Italijoje mokytojui už mokyklos vadybos užduočių vykdymą mokama metinė priemonė, dėl kurios dydžio sprendžiama mokyklos lygiu derantis su profsajunga. Remiantis nacionalinės kolektyvinės sutarties nuostatomis, visu etatu dirbančio mokytojo gali būti prašoma, esant reikalui, imtis iki 6 papildomų valandų mokymo darbo per savaitę, už tai mokant mėnesio priemonę. Kitų priedų ir priemonių, pavyzdžiui, už mokinių konsultavimą, popamokinę veiklą ar mentorystę, dydžiai nustatomi taip pat mokyklos lygiu, derybose su profsajunga. Papildomam viso mokyklos personalo premijavimui, remiantis mokyklos lygiu nustatytais kriterijais, gali būti panaudotos švietimo pasiūlos gerinimo resursų lėšos. Kiekviename regione mokyklų vadovų priedams už indėlį į mokyklų darbo kokybės gerinimo tikslus panaudojama 15–85 procentai metinės sumos, tam tikslui skiriamos centrinės Vyriausybės.

Latvija

Latvijoje metodinis darbas, projektų valdymas yra mokytojo darbo dalis. Administravimo pareigas vykdančys mokytojai (pavaduotojai, struktūrinių padalinių vadovai) neturi įpareigojimų mokytį, išskyrus maksimaliai galimą 7 valandų kiekį, už kurį papildomai nekompensuojama. Mokytojas gali viršyti nustatytą 30 valandų per savaitę darbo krūvį, neperžengiant 40 valandų per savaitę ribos. Už papildomą mokymo laiką, neįeinantį į pareigybės aprašymą, mokyklos vadovas gali skirti iki 30 procentų priemonę kaip kompensavimą už papildomas darbo valandas. Auklėjamoji klasė, taip pat individualizuotas ir kolektyvinis darbas su mokiniais ir jų konsultavimas yra mokytojo įprastinio darbo dalis. Užklasinei švietėjiškai veiklai mokytojo skiriamas papildomas laikas įtraukiamas apskaičiuojant darbo krūvį ir atlyginimą. Kas 3 metus reikalaujama (taikoma mokytojams ir mokyklų vadovams) 36 valandų trukmės tęstinio profesinio tobulėjimo užsiėmimų, tačiau tai nėra papildomai kompensuojama. Mokytojai, turintys 1, 2 ar 3 profesinės kvalifikacijos laipsnį, gauna atitinkamai 45 EUR, 114 EUR ir 140 EUR priedus. Mokytojams gali būti skiriamos papildomos išmokos už išskirtinį asmeninį indėlį ir tokios premijos ar priedai iš valstybės biudžeto lėšų per vienerius metus negali viršyti mokytojo 120 procentų mėnesio atlyginimo dydžio, o iš viso, mokant iš valstybės ir vietos savivaldybės išteklių, negali viršyti 175 procentų mėnesio atlyginimo dydžio. Už specialiųjų poreikių mokinių ugdymą numatyta 10 procentų mėnesio algos dydžio priemonė (mokytojams ir mokyklų vadovams). Mokytojams, dirbantiems valstybinėse gimnazijose ir profesinio mokymo kompetencijų centruose, taip pat valstybinių gimnazijų vadovams, skiriamos 10 procentų mėnesio algos dydžio priemonės. Vietos valdžios institucija gali skirti mokyklos vadovui priedą už kokybiškus darbo rezultatus. Tie mokyklų vadovai, kurie užsiima mokymo veikla, gali savanoriškai dalyvauti veiklos kokybės vertinime ir užsitarnauti papildomą išmoką už labai gerus mokymo veiklos rezultatus.

Lenkija

Lenkijoje mokytojams už viršvalandžius ar padidintą darbo krūvį numatytas darbo užmokesčio didėjimas, dėl kurio dydžio sprendžiama vietos savivaldos lygyje. Už auklėjamąją klasę skiriama reguliari priemonė, dėl kurios dydžio ISCED 0 lygmenyje (ikimokyklinio ugdymo) taip pat sprendžia vietos savivaldybė, o aukštesniame – ISCED 1–3 lygmenyje (pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo) sprendimai tuo klausimu priimami centriniu lygiu (šiuo metu minimalus pastarosios priemonės dydis yra 300 Lenkijos zlotų). Priedas mokamas ir už mentorystę. Papildoma nereguliari išmoka gali būti skiriama, mokyklos vadovui įvertinus mokytojo veiklos rezultatus. 10 procentų bazinio atlyginimo dydžio priedas kas mėnesį skiriamas mokytojui (taip pat ir mokyklos vadovui), dirbančiam kaimiškose vietovėse ar miestuose, kur yra ne daugiau kaip 5 000 gyventojų. Premijuojama už pedagoginio darbo stažą – už 20 metų darbą skiriama 75 procentų mėnesio atlyginimo dydžio išmoka, už 25 metų darbą – 100 procentų atitinkama išmoka, už 30 metų darbą – išmokos dydis sudaro 150 procentų mėnesio atlyginimo, už 35 metų darbą – atitinkamai 200 procentų dydžio išmoka, o už 40 metų darbo – 250 procentų dydžio išmoka.

Mokyklos vadovui už kuravimo veiklą skiriama reguliari priemonė, dėl kurios dydžio ISCED 0 lygmenyje sprendžia vietos savivaldybė, o minimalus priemonės dydis (300 Lenkijos zlotų) ISCED 1–3 lygmenyje nustatomas centriniu lygiu.

2022 m. sausio–rugpjūčio mėn. mokyklų vadovų gaunamų priemonių, priedų vidurkis sudarė 1 542 Lenkijos zlotus.

Prancūzija

Prancūzijoje mokytojui skiriama reguliari priemonė už papildomas mokyklos vadybos užduotis ISCED 02 ir 1 ugdymo lygmenyje siekia 1 250–2 500 EUR, priklausomai nuo skirtų užduočių, o ISCED 24–34 ugdymo lygmenyje – atitinkamai 312–3 750 EUR. Už viršvalandžius ar padidintą metinį darbo krūvį kvalifikuotiems mokytojams (pranc. *professeurs certifiés*) mokama

1 143–1 257 EUR, o specialią atestaciją, vadinamąją „agrégation“, išlaikiusiems mokytojams (*professeurs agrégés*) – 1 658–1 824 EUR. Už mokinių konsultavimą mokama fiksuota metinė priemoka, siekianti 1 200 EUR (ISCED 02 ir 1 ugdymo lygmenyje) ir 1 220,64 EUR (ISCED 24–34 ugdymo lygmenyje). Už priešmokyklinio ir pradinio ugdymo lygmens mokytojų užklausinę (angl. *extracurricular*) veiklą skiriama 22–28 EUR / val. (tai maksimali riba). Atitinkamą kvalifikacinį laipsnį turintiems mokytojams ISCED 02 ir 1 ugdymo lygmenyje už kuravimo (*tutoring*) užduotis mokama 1 250 EUR, o ISCED 24–34 ugdymo lygmenyje – 834 EUR. Už auklėjamąją klasę numatyta 906–1 426 EUR, mentorystę – 1 250 EUR reguliari priemoka. Suteikiamos galimybės kelti kvalifikaciją, kelis kartus vertinami profesinės veiklos rezultatai, tuo pagrindu padidinant atlyginimą. Mokytojams, ISCED 02 ir 1 ugdymo lygmenyje atsakingiems už specialiųjų poreikių mokinius skiriama 2 500 EUR, o visuose ugdymo lygmenyse specializuotiems mokytojams mokama 844–2 609 EUR. Be to, mokamos priemokos už darbo sąlygas (specialioms kategorijoms REP ir REP+ priskirtose mokyklose), siekiančios 1 734 (REP) ir 5 114 EUR (fiksuota dalis) ir iki 702 EUR (lanksti dalis) (REP+). Senos-Sen Deni departamente mokytojams, po 5 metų darbo, skiriama 10 000 EUR vienkartinė išmoka kaip teritorinė paskata.

Prancūzijoje taip pat mokama (dviem dalimis) 1 500 EUR dydžio vienkartinė išmoka už įsitraukimą į mokytojo profesiją, 2 090 EUR vienkartinė išmoka mokytojams, įsikuriantiems II de Franso regione ir Lilio mieste. Paminėtina priemoka kompiuterinei įrangai, siekianti 176 EUR / metams.

Šalies mokyklų direktoriams už papildomas vadybos užduotis ISCED 02 ir 1 ugdymo lygmenyje skiriamos 1 250–2 500 EUR priemokos, priklausomai nuo užduoties. Už mokinių konsultavimą (*counselling*) mokamas 1 200 EUR fiksuotas metinis algos priedas. Už užklausinę veiklą numatyta 22–28 EUR / val. (tai maksimali riba), o mentorystę – 1 250 EUR reguliari priemoka. Suteikiamos galimybės kelti kvalifikaciją, kelis kartus vertinami profesinės veiklos rezultatai, tuo pagrindu padidinant atlyginimą.

Suomija

Suomijoje už padidintą darbo krūvį mokytojui mokama priemoka. Pastarosios dydis už kiekvieną papildomą pamoką apskaičiuojamas pagal tam tikrą formulę, kai atlyginimo dydis dauginamas iš 0,83 ir gautas skaičius dalinamas iš teisės aktais nustatyto mokymo laiko (šis skirtingas, priklausomai nuo pareigybės). Už mokytojo užklausinę veiklą teisės aktais nustatytas minimalus dydis – viena papildoma pamokos laiko trukmė per savaitę vertinama per mėnesį už tai skiriant 93,33 EUR (vidurinio ugdymo lygmenyje šis suma siekia 100,26 EUR). Už auklėjamąją klasę taip pat skiriamos reguliarios priemokos, pavyzdžiui, pagrindinio ugdymo lygmenyje už vieną papildomą pamoką per savaitę mokytojui nustatytas minimalus dydis yra 100,26 EUR. Už labai gerą darbo rezultatų vertinimą galimos neregulios papildomos išmokos, dėl kurių įprastai sprendžia mokyklos vadovas.

Procentinė bazinio atlyginimo dydžio dalis mokytojui / mokyklos vadovui skiriama už darbą padidintų pragyvenimo išlaidų vietovėse.

Parengė

Informacijos ir komunikacijos departamento

Tyrimų skyriaus

Patarėja

Dainora Valiukaitė

Tel. (8 5) 239 6187, el. p. dainora.valiukaite@lrs.lt

Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus parengti analitiniai ir informaciniai darbai skirti Seimo narių parlamentinei ir Seimo kanceliarijos veiklai. Šiuose darbuose pateikta informacija nėra oficiali Lietuvos Respublikos Seimo pozicija.

Šį darbą atgaminti, išleisti, platinti, versti, perdirbti, viešai skelbti, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, galima tik gavus Seimo kanceliarijos leidimą.

Visais atvejais naudojant šį darbą privaloma nurodyti šaltinį.

© Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, 2023